

Martina Kairus

juhlapuhe

Kansallisen Veteraanipäivän juhlassa Oripäässä 27.4.2025

Hyvät juhluvieraat,

Tänään vietämme kansallista veteraanipäivää, joka nimensä mukaisesti on omistettu veteraanien muistolle, sekä heidän perintönsä vaalimiselle. Vuosittaista muistopäivää vietetään myös sodan loppumisen ja rauhan alkamisen kunniaksi. Kansallista veteraanipäivää vietettiin ensimmäisen kerran vuonna 1987 osana Suomen itsenäisyyden 70-vuotisjuhlavuotta. 38 vuotta sitten veteraaneja oli n. 267 000, nyt heitä on jäljellä koko maassa enää 1400. Myös tällä samalla päivämäärällä 27.4. tasan 80 vuotta sitten klo.13:30 päättyi Lapin sota ja alkoi rauha, joka on jatkunut tähän päivään saakka.

Kansallisen veteraanipäivän tämän vuoden teema on ”Rauhanviesti”. Teema kunnioittaa sukupolvien välistä lupausta ja luottamusta, mikä on ollut yksi pienen maamme vahvuuksista läpi vuosikymmenten. Minusta teema on hyvin ajankohtainen ja päivälle merkityksellinen. Ovathan veteraanit taistelleet vapautemme ja rauhamme puolesta. Mutta mikä on rauhan asema nyky-yhteiskunnassa? Vaikkapa 10–20 vuotta sitten moni varmasti piti rauhaa, itsenäisyyttä, sekä omaa perusarkea hyvin itsestäänselvyytenä. Viimeiset vuodet ovat kuitenkin muuttaneet useiden ihmisten käsitystä maamme rauhan tilasta ja siitä, pitäisikö sen eteen tehdä joitain välittömiä toimenpiteitä. Itä-naapurimme toimien ja yleisen maailman tilanteen vuoksi, emme voi tuudittautua loputtomiin kestäväan rauhaan ja turvaan. Suomen on varauduttava pahimpaan, vaikka välitöntä uhkaa ei vielä pitkään aikaan olisikaan. Maailmassa eletään hyvin jännittynyttä aikaa, jolloin ainakin omat ajatukseni ovat väkisinkin ajautuneet menneisiin vuosikymmeniin, ja mitä kaikkea niistä voisi vielä ottaa opiksi.

Tämän päivän yksi keskeisimmistä teemoista on myös jakaa veteraanien perintöä sukupolvilta toisille. Itselläni on ollut kunnia tuntea veteraani sukulainen, jonka kanssa olen voinut viettää aikaa ja keskustella yläaste ikäiseksi saakka. Olen hyvin kiitollinen tästä mahdollisuudesta, koska se on tietyllä tapaa muokannut omaa käsitystäni elämästä, kaikilla sitä mahdollisuutta ei ole.

Vaarini setä; Eino ei juuri koskaan itse aloittanut keskustelua sota-ajoista, mutta vastasi mielellään kysyttäessä. Vaikka omalla kohdallani moni sotaan liittyvä kysymys jäikin kysymättä, opin hyvin paljon arkisistakin keskusteluista. Niistä lapsikin sai toisenlaista perspektiiviä elämäänsä. Ennen kaikkea lapsesta saakka kunnioitus veteraaneja ja heidän uhrauksiaan kohtaan oli yksi oleellinen syy hakeutua naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen. Sillä miksi minä, joka olen siihen

kykenevä, en kantaisi korttani kekoon maanpuolustuksen eteen, sekä suojellakseni veteraanien kallista perintöä?

Kasarmilla ollessani naisille esitettiin usein kysymyksiä siitä, miksi he ovat päätyneet armeijaan. Monilta nousi esille omien isien ja isoisien kanssa käydyt keskustelut armeijasta, sekä tietysti nykyinen maailmantilanne. Ilokseni sain myös huomata, että useammalla maanpuolustustahto on kasvanut juuri lähipiiriin kuuluvan veteraanin tai heidän kanssaan käytyjen keskusteluiden myötä. Juuri tämän vuoksi on tärkeää viedä viestiä eteenpäin sukupolvelta toiselle, jotta meillä on tulevaisuudessakin mahdollista puolustaa omaa maatamme, sekä oppia menneistä.

Jotta arvostus ja kunnioitus veteraaneja kohtaan säilyy jatkossakin, on kerrottava tarinaa sukupolvilta toiselle – tarinaa heistä, jotka ovat mahdollistaneet itsenäisyyden ja rauhan. Vaikka pian onkin viimeisen iltahuudon aika, täytyy mielessä pitää yksi asia. Muistot, tarinat ja ihmiset elävät juuri niin kauan, kun heidät muistetaan ja heistä puhutaan.

Himmetä ei muistot koskaan saa!